

Роман Курочка

Анатолій Дрофань

На крутому березі Дністра стоїть невелике село Берізки. У тих Берізках і живе учень п'ятого класу Роман Курочка. Хлопець він на вигляд не дуже показний: невисокий, кирпатий, а русяве волосся на голові за літо так вигорає на сонці, що стає білим-білим.

Роман був найменшим у класі. Вийдуть учні на фізкультуру, вишикуються в одну лінію, плече до плеча, то Курочка найостанніший. А коли йдуть строем, Микола Перегуда, що був у класі найвищим, озирнеться та насмішкувато й кине:

— Ей, Роман, ноги вище піднімай!

І увесь клас так і зайдеться сміхом.

Взагалі той Перегуда не давав бідному Курочці спокою. Високий, здоровий, він, бувало, штовхне хлопця в плече:

— Ти, Романе, навіть не курочка, а справжнісіньке курча.

Роман мовчки зносив ті глузування Перегуди. Та й що міг сказати, коли на зріст він був якраз тому під руки. Тільки одного разу не втерпів, стиснув кулаки і тремтливим голосом сказав:

— Ну почекай, ми ще з тобою поквитаємось...— і, певно, в ту хвилину Романові дуже хотілося бути більшим і сильнішим за Перегуду.

Жили Роман з матір'ю на березі Дністра. Невелика їхня хата у садочку стояла над дорогою, а кінець городу спускався до самісінької води. І влітку, поки мати працює в колгоспі, хлопець все біля річки: то рибу ловить, то ятери сушить, то весло струже або смолить свою плоскодонку. А то збере цілу ватагу таких хлопців, як сам, та все проводить з ними змагання. Покладуть на березі камінь, самі відійдуть од нього, вишикуються у воді в ряд і по команді Романа змагаються — хто скоріше допливе до каменя.

І тут Роман виявився таким майстром, що випередити його ніхто не міг. Він так спритно вимахував руками і перебирав у воді ногами, що й справді був схожий на прудку рибину. А іншим разом Роман скомандує:

— А тепер, хлопці, хто далі пірне.

Пірнають уздовж берега один за одним. Хто де випірне — проводять на березі на піску лінію. І Романова лінія була завжди найдалі. Він як зникне під водою, то його нема й нема. Тільки бульбашки на поверхні дмуться. І часом хлопці сполошаться: що це з Романом, може, трапилось щось нехороше? А він аж ген випірне з води, рукою волосся на лобі пригладжує:

— Ну як? — питає весело.

— Оце дав...

— Ох же ти, Романе, й молодець...

— От здорово,— захоплюється навколо дівтора, а він тільки посміхається.

Одного разу берегом проходив Микола Перегуда. Руки в кишенях, хода некваплива. Побачивши Романа, глузливо гукнув:

— Що, Курочка, бовтаєшся у воді, хочеш гусаком стати? Ха-ха...

Хлопець помовчав хвилину, почервонів і стиха сказав:

— Коли ти, Миколо, такий чванько, то давай поміряємось, хто скоріше он до того каменя допливе.

Перегуда як засміється:

— Та що мені з тобою заходжуватись? Ти ще насмілився таке говорити? Та я тебе...

— Ну та чого ж, давай спробуємо,— говорить Роман стиха.

— Ні, краще вже ти сам бовтайся у воді, може, й справді гусаком станеш,— кинув Перегуда та й пішов.

П'ятикласники шефствують над колгоспними лошатами. Є підшефний жеребчик і в Перегуди. І красивий же такий — білий у темних яблуках.

Пасли якось школярі своїх лошат на березі Дністра. Жеребчик Перегуди такий неспокійний, все бігає. Микола взяв та й спутав його.

Стояв жаркий липневий день. Лошата не відходили від води: попасуться трохи — та й купатися. Поскакав у воду і жеребчик Перегуди. Та чи то спіткнувся, чи то путом за щось зачепився, тільки школярі побачили, як він раптом упав. Хотів було схопитися на ноги, але захлинувся водою, і течія понесла його.

Перегуда по коліна заскочив у воду, злякано покликав:

— Кось-кось... Кось-кось...

Жеребчик повернув голову, блиснув великими сизими очима, тихо, жалібно заіржав: "Ігі— гі-гі-і-і..."

Коні плавають добре, і жеребчик, навіть і спутаний, все ж дістався б до берега. Підхоплений течією, він і справді уже плив поволі, повертаючи на голос свого хазяїна, який біг берегом та все кричав:

— Кось-кось... Кось-кось...

Але раптом течія понесла жеребчика прямо на старий водяний млин. Школярі побачили, як лоша зачепилось за стальний трос, до якого був прип'ятий млин, і почало тонути.

Перегуда, переляканий, незграбно розставивши руки і розгублено оглядаючись, крізь сльози кричав:

— Же-реб-чик тоне-е-е.. До-по-мо-жіть...

Від чванства у Перегуди й сліду не залишилося. Був він у цю хвилину такий безпорадний і навіть жалюгідний.

Роман у той час якраз порався біля свого човна. Почувши крик, він як стріла метнувся до старого млина. На бігу зрозумівши, в чому справа, Роман миттю скинув штани та сорочку і кинувся у воду. Та зразу ж повернувся назад, витяг з кишені штанів свій складаний ніжик.

За хвилину він, вимахуючи руками, уже підпливав до лошати. На якусь мить зупинився. Потому його білява, вигоріла на сонці голова зникла під водою.

На березі запанувала тиша. Збентежені, розгублені школярі, затамувавши подих, напружено дивилися на жеребчика, який то зникав під водою, то знову з'являвся на поверхні. Він задирав угору свою білу в темних яблуках голову і, силкуючись ухопити повітря, оскалив зуби.

Як довго не випірнає Роман! Можливо, теж заплутався під тросом? Відтоді, як зникла його голова, здається, минуло вже дуже багато часу.

Нарешті, збиваючи навколо бризки, він шумно вискочив на поверхню, але в ту ж мить вдруге зник.

І школярам, що стоять на березі, секунди здаються безмірно довгими.

Та ось жеребчика ніби хто виштовхнув з води. Він вирівнявся, підняв голову. І течія в ту ж мить підхопила його, понесла вниз поза млином.

І зараз же випірнув Роман. Жадібно хапаючи повітря, поплив до берега.

За кілька хвилин жеребчик, злегка похитуючись на ногах, мокрий і втомлений, уже вибирався з води.

Роман склав ніжик, засунув його в кишеню штанів і почав натягувати на засмаглі руки сорочку. Перегуда, увібравши голову в плечі, винувато переступав з ноги на ногу і, дивлячись кудись у землю, ледь чутно мимрив:

— Спасибі тобі, Ромцю... Я... я... цього не забуду... Спасибі...

А той тільки махнув рукою:

— Та що там, облиш.

І дивна річ. Відтоді великий, чванькуватий Микола Перегуда в очах школярів ніби раптом поменшав, послабшав і вже зовсім не здавався великим та дужим проти Романа Курочки.